

สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร

Bureau of Agricultural Commodities Promotion and Management

กลุ่มส่งเสริมพืชผักและเห็ด โทร ๐ ๒๙๔๐ ๖๑๐๖

การปลูกและดูแลรักษาพืชผักในช่วงฤดูฝน

ฤดูฝนอย่างเข้ามา นับจากเสร็จสิ้นพระราชพิธีแรกนาขวัญ เกษตรกรก็จัดเตรียมเมล็ดพืชพันธุ์เพื่อใช้สำหรับปลูกพืชผักในแปลงตนเอง แต่อย่างไรก็ตามปริมาณน้ำที่มาก ส่งผลให้ความชื้นในอากาศสูง ดินได้รับน้ำเกินความพอดี ดังนั้นเกษตรกรต้องการลดความเสี่ยงต่อการผลิต โดยเลือกเทคนิคการปลูกพืชผักให้เหมาะกับฤดูฝน ดังนี้

เลือกชนิดให้เหมาะสม ในช่วงฤดูฝน มีปริมาณน้ำที่มากเกินไป พอดี ดังนั้น การเลือกชนิดพืชผักที่เหมาะสมจะเป็นการเริ่มต้นที่ดีสำหรับการปลูกผัก ชนิดผักที่เหมาะสม ได้แก่ ผักตระกูลกะหล่ำ เช่น กะหล่ำปลี คื่นช่าย ผักเถาเลื้อย เช่น ตำลึง ถั่วลันเตา ถั่วฝักยาว แตงร้าน ฟักทอง ฟัก แฟง มะระ ขาโยต์ ผักยี่นต้น เช่น ชะอม พริก มะเขือ หรืออาจจะเป็นผักที่มีอายุการเก็บเกี่ยวสั้น เช่น ผักบุ้ง เป็นต้น

เตรียมเมล็ดพันธุ์ หากเป็นเมล็ดพันธุ์ที่ไม่เคลือบ ควรแช่เมล็ดพันธุ์ในน้ำอุ่น ประมาณ ๕๐ องศาเซลเซียส นาน ๓๐ นาที เพื่อกำจัดเชื้อโรคที่อาจติดมากับเมล็ดผัก

เตรียมแปลงที่ดี ปริมาณน้ำฝนที่ฝนตก ทำให้ดินมีการอุ้มน้ำในระดับสูง ดังนั้น หากรากพืชแช่อยู่ในน้ำนาน จะทำให้รากพืชขาดอากาศ ส่งผลให้พืชชะงักการเจริญเติบโต และตายในที่สุด ดังนั้น การยกแปลงให้สูงในระดับไม่ต่ำกว่า ๓๐ ซม. จึงเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชผักที่มีรากไม่ลึกมาก และอาจจะต้องยกสูงมากกว่า ๓๐ ซม. หากเป็นพืชหัว พร้อมทั้งเพิ่มปริมาณปุ๋ยคอก/ปุ๋ยหมักให้มากกว่าเดิมเล็กน้อย เพื่อเพิ่มช่องว่างในดิน และใส่ปูนขาว อัตรา ๑๐๐-๒๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ เพื่อลดความเป็นกรดของดิน

นอกจากนั้น โรคที่มักพบในช่วงฤดูฝน ได้แก่ โรคโคนเน่า กล้าเน่า สามารถป้องกันได้โดยใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา (*Trichodema harzianum*) ในการป้องกัน กำจัดเชื้อราได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย โดยให้คลุกเมล็ดก่อนปลูก หรือผสมไปกับดินปลูก หรือโรยรอบโคนต้นพืช

จัดการแปลงปลูก

รดกล้าผักด้วยน้ำปูนใส สัปดาห์ละ ๒ - ๓ ครั้ง จะช่วยให้กล้าผักมีความแข็งแรง และเพิ่มอัตราการรอดตายจากโรคพืชที่เข้าทำลายได้

กำจัดวัชพืช ในช่วงฤดูฝน สามารถจะสังเกตได้ว่าปริมาณวัชพืชจะเจริญเติบโตได้ดีกว่าปกติ เป็นที่อาศัยของโรคและแมลง การหมั่นกำจัดวัชพืชในแปลง จะส่งผลให้แสงแดดสามารถส่องถึงพื้นดิน ลดความชื้น และระบายอากาศในแปลงผักได้ดี

ทาว์สตุคลุมแปลง เมื่อดินที่ตกลงมานั้น อาจสร้างความเสียหายแก่ผิวหน้าดิน และระบบรากพืช โดยเฉพาะพืชที่มีระบบรากตื้น ดังนั้น การคลุมแปลงโดยใช้วัสดุที่หาได้ง่าย เช่น ฟางข้าว หญ้าแห้ง หรือ ใบไม้แห้ง นอกจากจะช่วยลดแรงกระแทกของเม็ดฝน ยังเป็นการควบคุมวัชพืชได้อีกทางหนึ่ง

สำหรับวิธีการเตรียมน้ำปุ๋ยมูลสัตว์ และเชื้อราไตรโคเดอร์มา มีวิธีการดังนี้

วิธีการทำน้ำปุ๋ยมูลสัตว์

ผสมปุ๋ยมูลสัตว์ ๕ กิโลกรัมในน้ำ ๒๐ ลิตร กวนให้กันทิ้งไว้ ๑ คืนให้ตกตะกอน หลังจากนั้นนำน้ำปุ๋ยมูลสัตว์ที่ตกตะกอนแล้ว ผสมน้ำอัตรา ๑ : ๕ รดแปลงผัก

วิธีการใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา

ใช้คลุกเมล็ดพันธุ์ ให้ใช้เชื้อไตรโคเดอร์มาชนิดผง คลุกเมล็ดในอัตรา ๑๐-๒๐ กรัมต่อเมล็ดพันธุ์ ๑ กิโลกรัม เติมน้ำหรือสารจับติดลงไปเล็กน้อย เพื่อช่วยให้ผลเชื้อจับติดเมล็ดได้ดีขึ้น และนำไปปลูกทันที

ใช้ใส่ลงดิน โดยใช้ในรูปเชื้อสดที่ผลิตขยายบนเมล็ดธัญพืช (ควรใช้เชื้อที่มีอายุ ๗-๑๐ วัน หลังเชื้อเชื้อ) ๑ ส่วน ผสมกับรำข้าว ๑๐ ส่วน และปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๔๐ ส่วน (โดยน้ำหนัก) ผสมให้เข้ากัน พรมน้ำให้ชุ่มทิ้งไว้ในที่ร่ม ๑-๓ คืน เพื่อให้เชื้อราเจริญเติบโต หรือผสมเสร็จก็นำไปใช้ได้เลย โดยคลุกเคล้าขณะเตรียมดินปลูกหรือรองก้นหลุม ประมาณ ๑ กำมือ ต่อต้น หรือใช้โรยบริเวณโคนต้น หวานในแปลงพืชที่ปลูกแล้ว อัตรา ๕๐-๑๐๐ กรัม/ตารางเมตร

ข้อควรคำนึงอีกอย่างคือ แม้ว่าปริมาณน้ำที่พืชผักได้รับในช่วงฤดูฝนจะพอเพียง แต่เกษตรกรต้องระวังในช่วงที่ฝนทิ้งช่วง เกษตรกรจำเป็นต้องให้น้ำแก่พืชอย่างเพียงพอ เสมอ เพราะหากเกษตรกรไม่ให้น้ำในช่วงฝนทิ้งช่วงจะทำให้พืชผักโดยเฉพาะพืชผักรับประทานผล ได้รับความเสียหาย ผลแตก หากฝนตกลงมาอีกครั้ง

ดังนั้น หากเกษตรกรมีการปรับเปลี่ยนเทคนิคการปลูก และดูแลรักษาพืชผักในช่วงฤดูฝนอย่างเหมาะสม ก็สามารถมั่นใจได้ว่า มีพืชผักรับประทานตลอดฤดูฝนครับ..

เขียนข่าว นายศตวรรษ พรหมอภัยพงศ์
ตรวจ/ร่าง .....
ข่าวลำดับที่.....๕๙./๒๕๕๗